

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudkyň Olgy Stránské a Mgr. Jitky Zavřelové v právní věci žalobce **Mgr. M. Š.**, bytem , proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy**, se sídlem Jungmanova 25/39, 110 01 Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2010, čj. S – MHMP 1019751/2009,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí, jímž žalovaný nevyhověl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 2 ze dne 9. 10. 2009, čj. R – 420/09/OSA – OPŘ/Jich, kterým bylo zastaveno přestupkové řízení proti soudci Městského soudu v Praze JUDr. Janu Klášterkovi (dále jen „soudce“). Toto přestupkové řízení bylo zahájeno na návrh žalobce a jeho předmětem byl skutek spočívající v tom, že dne 13. 5. 2009 v budově Městského soudu v Praze při jednání soudu ve věci vedené pod spisovou značkou 58 Co 237/2007 měl soudce vůči žalobci reagovat značně negativní nonverbální komunikací, dělat na něj viditelné

úšklebky, koulet očima, obracet oči v sloup, kroutit hlavou, dělat na něj znechucené grimasy, prohlížet si jím předloženou substituční plnou moc štitivě a demonstrativně tak dávat najevo projevy nesympatií vůči žalobci, ironickým a posměšným tónem se ho ptát, zda má u sebe pracovní smlouvou, zda za něj zaměstnavatelka odvádí sociální a zdravotní pojištění a od kdy je v kanceláři zaměstnán, aby bylo zřetelně naznačováno podezření, že žalobce není zaměstnancem advokátky, a poté ironicky a výhružně říci, že si to tedy ověří, čímž měl být žalobce uražen na cti.

Žalobce v žalobě napadal rozhodnutí žalovaného, resp. předcházející rozhodnutí správního orgánu I. stupně jak z celé řady procesních důvodů, tak i věcně. Procesní námitky směřovaly jednak do toho, že ani jedno ze správních rozhodnutí neobsahovalo doložku „Vypraveno dne“, tak jak předepisuje ustanovení § 71 odst. 2 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a jednak proti tomu, že správní orgán nevyvodil žádné důsledky z toho, že soudní osoby, předvolané jako svědci, se odmítli ke správnímu orgánu dostavit, a z toho, že Městský soud v Praze zastupovaný jeho předsedou odmítl k výzvě správního orgánu předložit listiny vyžádané pro účely přestupkového řízení. V důsledku toho rozhodoval správní orgán na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Přitom žalovaný z toho při přezkumu odvolání nevyvodil žádné důsledky.

Žalobce také namítal, že došlo k zásadnímu pochybení při vyřízení námítky podjatosti, kterou vznesl v doplnění svého odvolání. O této námitce mělo být ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 správního řádu samostatně rozhodnuto usnesením služebně nadřízené úřední osoby. Teprve poté mohl žalovaný přistoupit k vydání rozhodnutí o odvolání. Jestliže tak postupováno nebylo, bylo odvolací řízení postiženo závažnou procesní vadou, pro kterou je třeba napadené rozhodnutí zrušit i bez nařízení jednání.

Žalobce též namítl, že nahlédnutím do spisu zjistil, že správní orgán I. stupně vycházel při rozhodování též z podkladů, ke kterým nedostal žalobce možnost se vyjádřit. Správní orgán I. stupně totiž ve vyjádření k odvolání žalobce uvedl, že ačkoliv jej výslovně v odůvodnění rozhodnutí necitoval, vycházel z právního názoru vyjádřeného v (nepublikovaném) rozhodnutí žalovaného. Správní orgán I. stupně v tomto vyjádření také uvedl, že nepochybně, že žalobce mohl být tvrzeným jednáním soudce nepochybně dotčen, ačkoliv nic takového v odůvodnění rozhodnutí neuvádí. Žalobce z toho dovozuje, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně je pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. Protože žalovaný z toho nevyvodil žádné důsledky, stalo se nepřezkoumatelným i jeho rozhodnutí.

Žalobce konečně též namítal také vady při doručování napadeného rozhodnutí, neboť to bylo v rozporu s ustanoveními správního řádu ponecháno i po uplynutí lhůty 10 dnů na poště namísto toho, aby uplynutím této lhůty došlo k vložení zásilky do jeho schránky.

Po věcné stránce žalobce napadal především závěr správních orgánů, že projednávaný skutek může naplňovat pouze skutkovou podstatu kárného provinění. Žalobce je přesvědčen, že soudce se při řízení soudního jednání může nezávisle na sobě dopustit jak přestupku či trestného činu, tak i kárného deliktu. Zatímco právní úprava obsažená v ustanoveních zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů za objekt

skutkové podstaty kárného provinění označuje porušení profesních povinností, jako je například nestranné vedení soudního řízení nebo zachování úcty vůči jiným osobám, objektem přestupku proti občanskému soužití podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon, ve znění pozdějších předpisů je zachování obecných pravidel občanského soužití, v daném případě konkrétně zájem na ochraně občanské cti poškozeného.

Další věcné námitky žalobce směřovaly proti závěru žalovaného, že neverbální komunikace soudce nemůže představovat dostatečně intenzivní zásah pro naplnění skutkové podstaty předmětného přestupku. Žalobce poukazoval na to, že z výpovědi svědků přítomných při daném soudním jednání jednoznačně vyplynulo, že kdyby byli v pozici žalobce, cítili by se rozhodně jednáním soudce zneváženi a dotčeni na cti. Proto závěr žalovaného o nezbytnosti verbálních urážek je nepřijatelně paušalizující a nesprávný.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a dodal, že námitku vad při doručování považuje za neoprávněnou, neboť žalobce si sám zvolil doručovací adresu a o možnosti si zásilku vyzvednout byl řádně vyrozuměn. Pokud pak jde o skutečnosti obsažené ve vyjádření správního orgánu I. stupně k odvolání žalobce, ty nemohly ovlivnit odvolací řízení, neboť předmětem přezkumu je rozhodnutí. Případný právní názor žalovaného v jiné věci pak podkladem rozhodnutí být nemůže vůbec, neboť by to vedlo k absurdnímu a neakceptovatelnému závěru, že by správní orgán musel seznamovat účastníky s veškerou relevantní rozhodovací praxí, a to včetně případné soudní judikatury.

Soud ze správního spisu žalovaného a správního orgánu I. stupně zjistil, že žalobce dne 12. 8. 2009 podal u správního orgánu I. stupně návrh na projednání shora uvedeného přestupku soudce a jako svědky označil zbylé dva členy soudního senátu, zapisovatelku, účastníka, jehož zastupoval, a dalších pět osob z veřejnosti. Správní orgán I. stupně tyto osoby předvolal ke svědecké výpovědi a předsedu Městského soudu v Praze požádal, aby mu zaslal kopii protokolu pořízeného při předmětném jednání, popř. též kopii pořízeného zvukového záznamu, osobní údaje zapisovatelky, a kopie všech písemností souvisejících s vyřízením stížnosti, kterou ještě před podáním návrhu na projednání přestupku podal žalobce u předsedy Městského soudu v Praze. Předseda Městského soudu v Praze na tuto žádost reagoval tím, že žádný z členů odvolacího senátu včetně obviněného se nařízeného jednání nezúčastní, odmítl požadované materiály poskytnout a přiložil pouze text stížnosti žalobce a přípis, kterým stížnost odmítla jím pověřená místopředsedkyně soudu jako nepodloženou. Žádal, aby správní orgán I. stupně řízení zastavil, neboť obviněný jednal v pozici soudce a proto nepřichází do úvahy přestupková odpovědnost. V příloze zaslal vyjádření obviněného soudce, s nímž se ztotožnil. V tomto vyjádření se soudce dovolává judikatury Ústavního soudu o ústavní dělbě moci ve státě s tím, že soudnictví je ve všech instancích odděleno od exekutivy a že soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí a jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat. Projednání oznamovatelem popisovaného skutku, k němuž došlo při jednání v soudní síni, je proto v přestupkovém řízení pojmově vyloučeno, neboť by se jednalo o protiústavní zásah orgánu výkonné moci do výkonu moci soudní. Protože oznamované jednání mohlo nanejvýše představovat naplnění skutkové podstaty kárného deliktu, jedná se o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů ve smyslu § 2 odst. 1 přestupkového zákona, a proto se přestupkový zákon na toto jednání nemůže vztahovat.

Správní orgán I. stupně vyslechl pouze svědky z veřejnosti a účastníka řízení zastupovaného žalobcem. Účast soudců ani dodání protokolu ze soudního jednání nijak nevynucoval. Z výsledku těchto svědků a z výsledku žalobce vyplynulo, že při předcházejících soudních jednáních bylo opakovaně nepřipuštno zastoupení žalobcem, poprvé v pozici obecného zmocněnce, podruhé pak v pozici zaměstnance odborové organizace. Jednání, při kterém mělo dojít k přestupku, se žalobce napotřetí prokázal substituční plnou mocí jako zaměstnanec advokátní kanceláře Mgr. Anny Větrové, na což měl soudce reagovat shora uvedeným způsobem. I přes takto negativně projevované emoce poté jednání proběhlo a zastoupení žalobce bylo akceptováno. Svědci v obecnstvu byly osoby, které žalobce v očekávání případné negativní reakce členů senátu požádal o účast u jednání. Mezi svědky byl mj. advokát Mgr. Jan Bouček a dále zástupce spolku Šalamoun – Spolek na podporu nezávislé justice v ČR. Současně s incidentem také proběhl konflikt s Mgr. Boučkem, který oznámil předsedkyni senátu, že bude pořizovat z jednání zvukový záznam, což se předsedkyně senátu snažila v rozporu s ustanovením § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích zakázat. Všichni svědci se v principu shodli na tom, že k jednání soudce popisovanému žalobcem skutečně došlo (lišili se spíše v detailech, kdy skutek popisovali méně barvitě), že je jeho jednání šokovalo a že v pozici žalobce by se nepochybně cítili být takovým jednáním uraženi. Svědci uvedli, že na základě incidentu při uvedeném jednání podali nezávisle a bez vědomí postupu žalobce další čtyři samostatné stížnosti na nevhodné chování soudce, avšak žádné z nich nebylo vyhověno.

Z textu odpovědi místopředsedkyně Městského soudu v Praze ze dne 8. 7. 2009 na stížnost žalobce na nevhodné chování soudce (podané dne 25. 5. 2009) vyplynulo, že všichni soudci odvolacího senátu ve svých písemných vyjádřeních popřeli, že by ke zmiňované nonverbální negativní komunikaci ze strany soudce došlo. Proto byla stížnost považována za nedůvodnou a vůči soudci nebylo vyvozováno žádné opatření.

Dne 9. 10. 2009 vydal správní orgán I. stupně rozhodnutí, kterým zastavil řízení o přestupku proti občanskému soužití podle § 76 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona s tím, že skutek není přestupkem. Zároveň navrhovateli uložil povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce nejdříve blanketní odvolání, které později opakovaně doplnil. V doplnění odvolání ze dne 11. 12. 2009 žalobce uvedl, že při nahlížení do spisu zjistil, že v dané věci předseda Městského soudu v Praze zasílal své vyjádření přímo starostce městské části, která není v dané věci oprávněnou úřední osobou, a že vzhledem ke způsobu vyřízení jeho návrhu a vzhledem ke snaze pracovnice správního orgánu I. stupně neposkytnout mu v rozporu se zákonem kopie listin ze spisu včetně úředních emailových adres, prostřednictvím nichž komunikace proběhla, nabyl dojmu, že do řízení bylo nepřipustným způsobem zasahováno ze strany předsedy Městského soudu v Praze a namítl proto podjatost všech oprávněných úředních osob, které se na vydání rozhodnutí správního orgánu I. stupně podílely. O této námitce podjatosti nebylo vydáno žádné samostatné rozhodnutí.

Ve vyjádření správního orgánu I. stupně k doplnku odvolání mj. podotkl, že při právním posouzení věci vycházel z nepublikovaného rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2008, čj. S – MHMP 802942/2008, z něž plyne, že zájmem chráněným skutkovou podstatou přestupku podle § 49 písm. a) přestupkového zákona je občanské soužití, resp. občanská čest a že užití nevhodných výrazů při úředním styku v rámci trestního řízení není způsobilé narušit tyto chráněné zájmy. V tomto vyjádření také uvedl, že nepochybuje o tom, že žalobce se jednáním

soudce mohl cítit dotčen, avšak správní orgán I. stupně není tím, kdo by měl suplovat řízení o kárném provinění.

Rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo následně napadeným rozhodnutím žalovaného potvrzeno a odvolání žalobce bylo zamítnuto. Zatímco správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že navrhovatelem popisované jednání nemůže naplnit skutkovou podstatu přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona, neboť k němu nedošlo ve sféře občanského života, ale při výkonu funkce soudce a ve výlučné souvislosti s ním, v důsledku čehož přichází do úvahy pouze kárná odpovědnost pro porušení ustanovení § 80 odst. 6 zákona o soudech a soudcích, žalovaný vedle toho dospěl i k závěru, že intenzita jednání obviněného by ani nenaplnňovala materiální znak skutkové podstaty přestupku urážky na cti. K námitce podjatosti pracovníků správního orgánu I. stupně žalovaný uvedl, že není orgánem příslušným o této námitce rozhodovat, avšak dovodil, že námitka byla uplatněna opožděně, neboť skutečnost, že email předsedy Městského soudu v Praze byl adresován vedoucí odboru kanceláře tajemníka žalobce zmiňoval již ve svém podání ze dne 16. 11. 2009, avšak námitku podjatosti podal výslovně až v doplnění odvolání ze dne 11. 12. 2009. Navíc uvedl, že správnímu orgánu I. stupně nemůže být přičítáno k tíži chování jiných subjektů. Žalovaný též nesdílel názor žalobce, že nevynucování splnění procesních povinností ze strany soudců a předsedy Městského soudu v Praze je postupem vadným, neboť za situace, kdy správní orgán I. stupně dosáhl potřebných zjištění z jiných důkazních prostředků, by vynucování těchto povinností bylo zbytečné a mohlo by být vnímáno jako projev nepřipustné svévole správního orgánu.

Žádné z vydaných rozhodnutí ani doručky k nim neobsahují doložku o datu vypravení písemnosti. Z doručky připojené k napadenému rozhodnutí je zřejmé, že bylo doručováno na žalobcem určenou doručovací adresu (poštovní přihrádka) a to do vlastních rukou výhradně adresáta (srov. význam červeného pruhu na zásilce ve smyslu čl. 19 odst. 3 poštovních podmínek – vyhlášených v příloze IV opatření Českého telekomunikačního úřadu č. 69/2008 Poštovního věstníku (dále jen „PoV“) ve znění opatření č. 3/2010 PoV - ve spojení s § 4 a § 6 zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách). Zásilka měla být podle záznamů na doručence po uložení (15. 1. - 1. 2. 2010) vrácena zpět odesílateli, ale žalobce si ji stihl osobně vyzvednout dne 2. 2. 2010 ještě předtím, než došlo k jejímu zpětnému odeslání.

Krajský soud se nejdříve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí a procesními námitkami proti řízení předcházejícímu vydání napadeného rozhodnutí.

Žalobce namítal, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, protože z důkazů, které správní orgán obsáhle rekapituloval, nebyl vůbec učiněn závěr o tom, zda mu bylo jednáním obviněného ublíženo na cti, nýbrž se tomu správní orgán vyhnul a přistoupil přímo k právnímu hodnocení věci. Jinými slovy, žalobce namítá, že správní orgán rozhodl, aniž by z provedených důkazů učinil potřebné skutkové závěry, na jejichž půdorysu mohl teprve následně provést právní zhodnocení věci. Vedle toho má být rozhodnutí nepřezkoumatelné i z důvodu, že správní orgán I. stupně nevyslechl v této věci soudní osoby a jím zjištěný skutkový stav byl neúplný.

S tím se ovšem soud nemohl ztotožnit. Je pravdou, že správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí v zásadě zbytečně sáhodlouze a do detailu rekapituloval průběh a výsledky dokazování, aniž by jasně formuloval svůj závěr o skutkovém stavu a aniž by z těchto zjištění ve svých úvahách dále vycházel. Je však třeba vzít zároveň v úvahu, že právní argumentace správního orgánu I. stupně by obstála i na základě skutkového stavu odpovídajícího tvrzením v návrhu žalobce. Správní orgán I. stupně tak pouze potřeboval provedenými důkazy potvrdit klíčový výchozí bod právních úvah – tj. že k danému skutku mělo dojít při řízení soudního jednání (viz argumentace soudu k věci samé). Toto zjištění bylo provedenými důkazy evidentně bez jakýchkoliv rozporů potvrzeno, takže trvání na tom, aby správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí pouze konstatoval shodu výpovědí v tomto bodě, by bylo zbytečně formalistické. Z obsahu výpovědí je přitom zřejmé, že tato skutečnost nemohla být zpochybněna ani chybějícím výsledkem soudních osob. Tento výsledek by tak byl úkonem nadbytečným a zbytečně zatěžujícím pro další osoby. Nelze tedy hovořit o nedostatku důvodů rozhodnutí, natožpak o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí. Lze zároveň dát zapravdu i žalovanému, pokud dospěl k závěru, že vynucování výpovědí dalších svědků za situace, v níž je již správnímu orgánu zřejmé, že z těchto výpovědí nelze získat nové, pro řízení významné poznatky, by bylo nadužíváním státní moci. Nemá-li uložení, resp. vymáhání procesních povinností již žádný materiální smysl, jde o svévolné zasahování do práv předvolávaných osob (srov. čl. 4 Listiny – uložení povinnosti musí být odůvodněno nejen formálním ustanovením zákona, nýbrž i materiálně – naplněním hypotézy právní normy). Soud plně akceptuje právo správního orgánu rozhodnout v rámci racionální správní úvahy o tom, zda provedení určitého důkazu považuje za nezbytné či nikoliv, a v jeho správní úvaze a procesním postupu neshledává vady naznačované žalobcem. V tomto případě byl správní orgán povinen navíc postupovat citlivě a při využití svých oprávnění vůči soudním osobám volit restriktivní přístup s ohledem na potřebu respektovat ústavní zásadu dělby moci ve státě. Možnost správního orgánu vést přestupkové řízení proti soudci totiž nepředstavuje ústavou aprobovaný prvek systému brzd a protivah, který by exekutiva měla vůči soudní moci volně k dispozici.

Soud se dále zabýval námitkou procesního pochybení spočívajícího v tom, že o žalobcem uplatněné námitce podjatosti nebylo rozhodnuto samostatným usnesením podle § 14 odst. 2 správního řádu. Podle tohoto ustanovení účastník řízení musí namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. K námitce se nepřihlédne, pokud účastník řízení o důvodu vyloučení prokazatelně věděl, ale bez zbytečného odkladu námitku neuplatnil. O námitce rozhodne bezodkladně usnesením služebně nadřízený úřední osoby nebo ten, kdo má obdobné postavení.

Z tohoto ustanovení plyne, že chce-li si účastník vymoci vydání samostatného usnesení o otázce podjatosti úřední osoby, jež by se dalo následně přezkoumat v odvolacím řízení, musí uplatnit námitku podjatosti bez zbytečného odkladu poté, kdy se dozvěděl o tom, že v řízení vystupuje určitá osoba a zároveň, že tato osoba má procesně neakceptovatelný vztah k účastníkům, jejich zástupcům nebo věci, jíž se řízení týká. V opačném případě se samostatné usnesení nevydává a tato otázka se přezkoumá až v souvislosti s případnými opravnými prostředky ve věci samé.

Závěr žalovaného o tom, že není orgánem příslušným se otázkou podjatosti úřední osoby zabývat, je nesprávný. Je sice pravda, že není příslušný pro vydání samostatného rozhodnutí ve smyslu § 14 odst. 2 správního řádu, avšak případná podjatost osoby podílející se na vydání přezkoumávaného rozhodnutí je nepochybně vadou řízení, která mohla mít vliv na správnost rozhodnutí. V tomto smyslu se takovou námitkou proto podle ustanovení § 89 odst. 2 správního řádu zabývat musí (srov. též rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 07. 05. 2003, čj. 22 Ca 79/2002 – 47 [č. 36/2003 Sb. NSS] k téže otázce za účinnosti starého správního řádu). Pokud by se žalovaný k výslovné odvolací námitce v rozhodnutí o odvolání nevyjádřil, musel by soud napadené rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. V této věci však žalovaný alespoň (z jeho pohledu jako *obiter dictum*) uvedl, že námitku považuje za opožděnou (což ovšem pro rozhodnutí odvolacího orgánu není překážkou – srov. obdobný závěr in Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář, 1. vydání, C.H.Beck 2008, str. 45) a dále, že jednak správní orgán nemůže odpovídat za to, komu třetí osoby zašlou své podání ve věci přestupkového řízení a jednak nevyplývá jediný náznak, že by toto podání ovlivnilo průběh řízení nebo dokonce jeho výsledek.

Lze přisvědčit žalobci, že správní judikatura zastává názor, podle něž fakt, že správní orgán rozhodl ve věci samé a následně žalovaný rozhodl o odvolání, aniž by bylo rozhodnuto o námitce podjatosti, je závažným porušením práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vznesení námítky podjatosti způsobuje, že v řízení o věci samé nesmí být pracovníkem správního orgánu, proti němuž byla námitka podjatosti vznesena, činěny žádné úkony, vyjma úkonů neodkladných. Má-li mít procesní rozhodnutí o tom, zda je pracovník správního orgánu vyloučen, smysl, musí předcházet rozhodnutí o věci samé. Je-li tedy námitka podjatosti vznesena, je pracovník, jemuž jinak projednání a rozhodnutí ve věci přísluší, povinen vyčkat až do rozhodnutí o vznesené námitce; rozhodovat o této námitce dodatečně zákon neumožňuje. Jiný postup je procesní vadou, která ve svém důsledku mohla mít podstatný vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí o věci samé (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva [dále jen „ESLP“] ze dne 19. 02. 1998 ve věci Higginsová a další proti Francouzské republice).

Je však třeba si uvědomit, že žalobce námitku podjatosti uplatnil proti pracovníkům správního orgánu I. stupně, a to teprve až poté, co jimi bylo vydáno rozhodnutí. Pracovníci, jejichž podjatost byla namítána, již po podání námítky v řízení nečinili žádné úkony, které by se projevíly ve výsledku rozhodnutí (pouze zaslali žalovanému stanovisko k doplněnému odvolání). Proto i kdyby námitka podjatosti byla včasná a bylo namístě o ní rozhodovat samostatným rozhodnutím, jednalo by se o vadu řízení, která neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, protože v době uplatnění námítky podjatosti již bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně plně finalizováno. Přitom přistoupit ke zrušení rozhodnutí lze pouze v případě takových vad řízení, které měly vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek NSS z 4. 6. 2003, čj. 6 A 12/2001 – 51 [č. 23/2003 Sb. NSS], nebo komentář k ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. in Vopálka, V., Mikule, V., Šimůnková, V., Šolín, M.: Soudní řád správní, 1. vydání, C.H.Beck 2004, str. 182). Odvolací orgán se námitkou podjatosti byl povinen zabývat a také zabýval. Právo žalobce na spravedlivý proces tak nebylo porušeno.

Žalobcem uplatněná námitka procesního pochybení tedy není oprávněná. Má-li se pak soud vyjádřit k vlastní podstatě této námítky, je třeba předeslat, že správní řízení a soudní řízení se liší intenzitou požadavků na nezávislost a nestrannost rozhodujícího orgánu. Ve

správním řízení nehraje správní orgán roli nestranného třetího jako je tomu v soudním řízení. V tomto směru také ustálená judikatura k otázce podjatosti např. akceptuje rozhodování úředníků územních samosprávných celků o žádostech územního samosprávného celku, při němž úředník působí, aniž by bylo nutno automaticky přenášet příslušnost např. na orgány sousedních obcí či krajů (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2007, čj. 2 As 29/2007 – 74 [č. 1465/2008 Sb. NSS]). Jsou tedy obecně akceptována méně striktní kritéria pro posuzování podjatosti úředních osob ve správním řízení, což nalezlo vyjádření i ve znění § 14 odst. 1 nového správního řádu, které vedle důvodně předpokládaného vztahu úřední osoby k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům požaduje současně též důvodné podezření, že takový vztah by mohl ovlivňovat rozhodování úřední osoby. Právo účastníka řízení na spravedlivý proces v tom nejširším rozsahu je mu ve smyslu čl. 26 Listiny garantováno v soudním řízení správním. Pro odlišnou povahu soudního a správního řízení nelze judikaturu Ústavního soudu (dále jen „ÚS“) k otázce podjatosti soudních osob bez dalšího aplikovat i na úřední osoby.

Proto ze samotného faktu, že se předseda Městského soudu v Praze obrátil se svým přípisem na vedoucí odboru kanceláře tajemníka úřadu městské části, která nebyla oprávněnou úřední osobou pro přestupkové řízení vedené k návrhu žalobce, nelze bez dalšího dovozovat podjatost oprávněných úředních osob. I v případech, kdy úředníci územních samosprávných celků rozhodují o žádostech tohoto územního samosprávného celku, se představitelé žadatele často setkávají s těmito úředníky, aniž by z toho byla automaticky dovozována podjatost oprávněných úředních osob. V tomto případě se navíc jednalo o kontakt písemný, zprostředkovaný, a týkal se pouze věci samé, když předseda Městského soudu v Praze byl přímo požádán o poskytnutí určitých důkazních prostředků pro účely přestupkového řízení. Otázkou, do jaké míry byl oprávněn žádosti nevyhovět, se v tomto řízení soud nezabývá. Dovožovat pak z pochybení pracovníka správního orgánu I. stupně při poskytování kopie listin ze spisu (zejména je-li si žalobce z řady soudních řízení, jež vede proti ministerstvu spravedlnosti a jiným orgánům, vědom toho, že otázka ochrany osobních informací při poskytování informací je otázkou, v níž správní orgány často chybují) existenci komplotu mezi vedením Městského soudu v Praze a vedoucí odboru kanceláře tajemníka úřadu městské části je neudržitelné, neboť pokud by tomu tak bylo, tak by předmětné listiny do spisu nejspíš vůbec nebyly založeny, resp. by při jejich tisku byly odstraněny veškeré problematické údaje (emailové adresy). Krajský soud tedy považuje závěr žalovaného o tom, že oprávněné úřední osoby správního orgánu I. stupně nejsou osobami podjatými, za správný.

Pokud jde o námitku žalobce, že správní orgán I. stupně vycházel z právního názoru obsaženého v jiném správním rozhodnutí žalobce, aniž by dostal žalobce možnost se k němu vyjádřit, považuje ji soud též za lichou a plně se ztotožňuje s argumenty žalovaného. Správní orgán není povinen seznamovat účastníky předem se všemi právními úvahami, které na věc dopadají. Zejména pak nemusí účastníky seznamovat s rozhodovací praxí správních a soudních orgánů. V tomto ohledu platí stará právní zásada *ignorantia iuris non excusat*, podle níž každý nese odpovědnost vyplývající z toho, že nezná právní úpravu. Jakkoliv může tato zásada v realitě narážet na objektivní nemožnost účastníků předvídat správné řešení dosud neřešených právních problémů stejně jako na nemožnost znát veškerou judikaturu a správní praxi (v tomto směru lze totéž namítnout k zásadě *iura novit curia*), nelze od ní ustoupit, neboť je základním předpokladem pro fungování právního řádu jako takového.

Podkladem rozhodnutí, s nímž má být účastník řízení seznámen ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu se tak rozumí výsledky dokazování ve správním řízení a dále pro věc

relevantní vyjádření ostatních účastníků řízení, nikoliv však samotná právní úprava a její výklad. Pokud pak žalobci vadí, že správní orgán I. stupně se k obsahu jeho odvolání vyjádřil ve smyslu § 88 odst. 1 správního řádu, je třeba jej upozornit na to, že jde o zákonem zakotvené oprávnění správního orgánu I. stupně a že v takovém stanovisku zcela logicky budou vždy obsaženy oproti textu rozhodnutí nové myšlenky a názory, neboť správní orgán prvního stupně v tomto stanovisku reaguje na stejně tak nové, popř. šířeji rozvedené připomínky ze strany odvolatele. Odvolací orgán přitom musí zkoumat rozhodnutí napadené odvoláním a nikoliv stanovisko. Prostřednictvím stanoviska již nemohou být dodatečně napraveny případné chyby rozhodnutí a procesu jej předcházejícího. Pokud k určité otázce rozhodnutí neobsahuje v odůvodnění žádnou argumentaci, ačkoliv ji podle § 68 odst. 3 správního řádu obsahovat musí, zůstává rozhodnutí nepřezkoumatelným i přes to, že by důvody rozhodnutí byly dodatečně zmíněny ve stanovisku podle § 88 odst. 1 správního řádu. Proto není nutné účastníka řízení s obsahem stanoviska správního orgánu prvního stupně seznamovat. Navíc, i kdyby taková povinnost existovala, je zřejmé, že žalobce měl možnost se se stanovisky správního orgánu I. stupně seznámit a také se k nim v dodatku svého odvolání vyjádřit. Proto by taková vada nemohla způsobit nezákonnost napadeného rozhodnutí.

Zbývají námitky žalobce k vadám v doručení napadeného rozhodnutí a k nedostatku doložky o datu vypravení. Soud byl povinen i v tomto případě se zabývat tím, zda žalobcem namítaná vada řízení měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, respektive zda postupem správního orgánu byl stěžovatel zkrácen na svých právech, která mu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Je zřejmé, že i pokud by napadené rozhodnutí nebylo formálně správně doručeno, měl je žalobce fakticky k dispozici a znal jeho obsah – z doručení je zřejmé, že dne 2. 2. 2010 zásilku obsahující napadené rozhodnutí osobně převzal. Eventuálně vadným doručením tak nebylo jakkoliv dotčeno právo žalobce podat žalobu proti tomuto rozhodnutí. S ohledem na shora uvedené proto soud konstatuje, že uplatňovaná vada řízení nemohla zasáhnout do práv žalobce (srov. též obdobný závěr učiněný v rozsudku NSS ze dne 25. 10. 2007, čj. 9 As 65/2007 – 73).

Vyznačení data vypravení pak není pro obsah rozhodnutí správního orgánu, resp. správnost předcházejícího procesního postupu významné a opominutí této doložky nemůže vést ke zrušení rozhodnutí pro nezákonnost. Vyznačení data vypravení na rozhodnutí má obdobnou povahu jako vyznačení doložky právní moci a vykonatelnosti. Stejně jako v jejich případě se (logicky) na rozhodnutí doplňuje až následně poté, co rozhodnutí bylo přijato. Jde pouze o úřední konstatování určité skutečnosti související s rozhodnutím (data jeho předání doručujícímu orgánu), které má povahu vyvratitelné domněnky. Pokud v rozporu s § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu tato doložka chybí nebo je nesprávná, lze datum vypravení rozhodnutí v případě potřeby zjišťovat a prokazovat i jiným způsobem. Neuvedení této doložky tak nemá vliv na zákonnost rozhodnutí a může jít pouze o následný nesprávný úřední postup správního orgánu, který by eventuálně mohl založit nárok na náhradu škody podle zvláštní právní úpravy. Proto ani tyto námitky nejsou způsobilé vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.

Zbývá tedy přezkum napadeného rozhodnutí z pohledu žalobních bodů, které směřují do merita věci. Zcela zásadní otázkou, kterou se správní soud musí zabývat, je skutečnost, zda se soudce může dopustit při vedení soudního jednání přestupku. Pozornost si zaslouží zejména fakt, zda tato odpovědnost není vyloučena souběžně existující kárnou odpovědností – jednání

soudce porušující právní předpisy totiž bude zpravidla naplňovat i znaky skutkové podstaty kárného provinění.

Obecně nepochybně platí, že soudce není vyňat z pravomoci přestupkových orgánů, tj. není nadán přestupkovou imunitou. Na to ostatně až do dne 1. 10. 2008 výslovně reagovala ustanovení § 90 odst. 2 a 3 zákona o soudech a soudcích, která v zájmu ochrany nezávislého postavení soudní moci umožňovala soudcům požádat o projednání skutku, který má zakládat přestupkovou odpovědnost, v kárném řízení. Odstranění těchto ustanovení poslaneckým pozměňovacím návrhem k zákonu č. 314/2008 Sb. na vlastní odpovědnosti soudce za přestupek nic nezměnilo. Soudce proto může být bez dalšího projednáván v přestupkovém řízení např. v souvislosti s porušením pravidel silničního provozu.

Kárná judikatura dovodila, že projednání věci v trestním řízení, popř. i v řízení o přestupku nebo jiném správním deliktu brání postihu za tentýž skutek v kárném řízení – opakovanému postihu soudce má bránit ustanovení čl. 4 dodatkového protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“). Rozsáhlou analýzu k otázce překážky věci rozhodnuté poskytlo zejména rozhodnutí kárného senátu Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. 5. 2008, sp. zn. Ds 17/2003, potvrzené rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 1 Skno 10/2008, (publikováno na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti <http://portal.justice.cz/Justice2/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=4208&d=138153>): „...*pro účely kárného řízení je nutno otázku totožnosti skutku a tím i dosah zásady ne bis in idem chápat a uplatňovat stejně jako v trestním řízení, proto je v daném případě rozhodující skutek samotný, nikoli jeho právní kvalifikace. Z hlediska dosahu zásady ne bis in idem je z výše uvedeného zřejmé, že tato se neváže jen k pojmu trestný čin, ale že dopadá i na činy kvalifikované vnitrostátním právem jako přestupky či jiné správní delikty, případně též disciplinární delikty.*“

Jak se však nakonec ukázalo, judikatura kárných senátů vyšla z nesprávného předpokladu, že na řízení o kárném provinění jakožto na řízení o trestním obvinění je třeba aplikovat čl. 4 dodatkového protokolu č. 7 k Úmluvě. Judikatura ÚS v této otázce totiž zaujala opačný přístup, neboť podle ÚS kárné řízení nenaplnuje definici trestního řízení, tak jak tento pojem autonomně vykládá pro účely Úmluvy judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Již ve vztahu k řízení o kárných proviněních státních zástupců ÚS v nálezu ze dne 6. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 182/05, uvedl: „...*v případě podání návrhu na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti státního zástupce, se jednalo o právní úkon v rámci pracovněprávního vztahu. (...) Povaha a cíl podání návrhu na zahájení kárného řízení státního zástupce umožňuje přijmout závěr, že se v případě úkonu okresního státního zástupce dle ustanovení § 13i ZSZ jedná o úkon pracovněprávního charakteru, činěný v postavení vedoucího příslušné organizační složky státu coby zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu. (...) Fakt, že se přitom v právních vztazích v rámci návrhu na zahájení kárného řízení rovněž zobrazují i prvky vztahů veřejnoprávních, nemůže ještě sám o sobě mít za následek popření názoru, že daný právní vztah je vztahem pracovněprávním.*“ K otázce kárné odpovědnosti soudců se pak ÚS jednoznačně vyjádřil v nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp.zn. Pl. ÚS 33/09: „...*kárné řízení se soudci obecných soudů není řízením o trestním obvinění. V prvé řadě jde z hlediska systematiky právního řádu o řízení nikoliv trestní, na čemž nemůže nic změnit ani*

fakt, že napadená úprava umožňuje subsidiární aplikaci trestního řádu. Řízení se soudci je řízením svou povahou klasicky disciplinárním a nikoliv trestním; je v něm sice rozhodováno o odpovědnosti za nesplnění povinnosti stanovené právním předpisem, avšak týká se pouze specifických povinností soudce. Ani třetí kritérium (povaha a závažnost sankce) Engelova testu naplněno není, byť právě jeho splnění je zpravidla s to "vtáhnout" disciplinární řízení do kategorie řízení o trestních obviněních. Za porušení povinností soudce totiž může být uložena pouze sankce měnící podmínky právního vztahu mezi soudcem a státem či tento právní vztah ukončující. " Ve světle argumentace ÚS vycházející ze závěrů učiněných ESLP se proto jeví, že ani případné projednání věci v trestním řízení nemůže mít za následek zánik kárné odpovědnosti a totéž platí i vice versa.

Stejně tak je nutno uzavřít i v případě přestupkové odpovědnosti, neboť i zde se neuplatní překážka *rei iudicatae*. Tedy ani potrestání soudce za nevhodné chování při vedení řízení by nemělo z tohoto důvodu vylučovat jeho odpovědnost za tím eventuálně spáchaný přestupek.

Podle § 2 odst. 1 přestupkového zákona je sice přestupek vymezen jako zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. V tradičním doktrinárním dělení se souhrnný pojem správních deliktů dělí vedle přestupků, správních pořádkových deliktů a zbytkové kategorie jiných správních deliktů též na tzv. správní disciplinární delikty. Správními disciplinárními delikty se rozumí delikty fyzické osoby, která je ve zvláštních právních vztazích k určité instituci, se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajících z tohoto služebního, zaměstnaneckého, resp. členského vztahu. (viz Hendrych, D. a kol.: Správní právo. Obecná část, 6. vydání, C. H. Beck 2006, str. 423-424 a 450-452). Definici správního disciplinárního deliktu odpovídá sankční oprávnění předsedy soudu podle ustanovení § 88a zákona o soudech a soudcích, neboť jde o opatření přijaté orgánem státní správy soudů v návaznosti na porušení specifických povinností soudce, které zakotvují především ustanovení § 79 až 82 zákona o soudech a soudcích.

Mohlo by se tedy jevit, že § 2 odst. 1 přestupkového zákona nepřipouští přestupkový postih takových jednání, která naplňují skutkovou podstatu kárného provinění, neboť jde o případ jiných „správních deliktů“. Z ustanovení § 12 odst. 1, § 66 odst. 3 písm. d) a § 76 odst. 1 písm. ch) přestupkového zákona však plyne, že přestupkový zákon buď z právní teorie akceptovaného dělení správních deliktů v textu § 2 odst. 1 nevychází, nebo má na mysli „jiné správní delikty“ jakožto specifickou zbytkovou kategorii správních deliktů. Zmíněná ustanovení totiž zřetelně počítají s přestupkovou odpovědností osoby, která již za dané jednání byla postihována disciplinárně, a umožňují v přestupkovém řízení pouze přihlídnout k výši udělené disciplinární sankce. Skutečnost, že postihované jednání je zároveň kárným proviněním proto nemá na existenci přestupkové odpovědnosti žádný vliv a neplatí zde zákaz dvojího postihu, což akceptuje i odborná literatura (srov. Hendrych, D. a kol.: Správní právo. Obecná část, 6. vydání, C. H. Beck 2006, str. 451).

Za správní disciplinární delikt nelze označit kárnou odpovědnost podle zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (dále jen „kárný zákon“), neboť v tomto řízení není trest ukládán orgánem státní správy soudů, nýbrž soudem (srov. usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2007, č.j. 29 Ca 188/2007 – 24 [č. 1565/2008 Sb. NSS], nebo nálezy ÚS ze dne 29. 9. 2010, Pl. ÚS 33/09, odst. 60,

[č. 332/2010 Sb.]). Kárná odpovědnost soudců, státních zástupců i exekutorů podle kárného zákona tak představuje případ soudních (nikoliv správních) disciplinárních deliktů. I v tomto případě však pozitivní právní úprava akceptuje možnost dvojího postihu soudce (srov. § 15 odst. 2 kárného zákona).

Soudce samozřejmě může být stíhán i trestně. Právní úprava však rozlišuje, zda jde o skutek spáchaný při výkonu funkce soudce nebo v přímé souvislosti s ním, a v takových případech si je třeba předem vyžádat souhlas prezidenta republiky se zahájením trestního stíhání (srov. § 76 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Z úpravy trestní odpovědnosti soudce proto vyplývá, že zatímco skutky, jichž se měl soudce dopustit bez souvislosti s vykonávanou funkcí, jsou trestně postižitelné bez dalšího za srovnatelných podmínek jako u jiných obviněných, v projednání skutků, jichž se měl soudce dopustit při výkonu funkce či v souvislosti s ní, zákonodárce spatřuje potenciální ohrožení nezávislosti soudního rozhodování a tento nebytný předpoklad řádného fungování právního státu proto chrání zakotvením pojistky v podobě nutnosti vydání předchozího souhlasu jiného ústavního činitele – prezidenta republiky.

Jak již bylo zmíněno, původní text zákona o soudech a soudcích obsahoval spolu s ustanovením § 9a přestupkového zákona obdobnou pojistku pro případ přestupkového řízení, která soudci umožňovala požádat o projednání přestupku v kárném řízení. Tato pojistka však byla odstraněna novelizačním zásahem v podobě zákona č. 314/2008 Sb. Lze tedy konstatovat, že zatímco v případě trestních obvinění je nezávislost soudní moci chráněna povinností orgánů činných v trestním řízení žádat souhlas prezidenta republiky, v případě přestupkového řízení byla tato pojistka odstraněna. Při zohlednění důsledků novely zákona o soudech a soudcích a přestupkového zákona provedené zákonem č. 314/2008 Sb. je však třeba konstatovat, že tímto zásahem se dostali představitelé soudní moci do značně znevýhodněné pozice. Prezident (čl. 65 odst. 1 Ústavy) i soudci Ústavního soudu (§ 4 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu) jsou spolu s osobami požívajícími výsad a imunit podle mezinárodního práva nadáni úplnou přestupkovou imunitou. Poslanci a senátoři mohou i nadále požádat o projednání přestupku mandátovým a imunitním výborem příslušné komory Parlamentu ČR, jejíž jsou členem, v disciplinárním řízení (§ 9 odst. 3 přestupkového zákona). Přestupky vojáků z povolání, vojáků v záloze při branném cvičení, policistů, hasičů, celníků, příslušníků Vězeňské služby, justiční stráže, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace, ale i osob ve výkonu trestu či zabezpečovací detence se od samého počátku projednají ve zvláštním kázeňském řízení (§ 10 přestupkového zákona). V případě všech těchto osob tak nepřichází do úvahy dvojí postih a dvojí řízení o deliktu. Soudce však lze za jediné jednání postihnout jak v řízení přestupkovém, tak v řízení kárném (srov. § 12 odst. 1, § 66 odst. 3 písm. d) a § 76 odst. 1 písm. ch) přestupkového zákona a § 15 odst. 2 kárného zákona). Zatímco aktéři moci zákonodárné jsou před eventuálními útoky exekutivy chráněni, reprezentanti moci soudní (s výjimkou soudců Ústavního soudu) byli možnosti ochránit se před případným excesem exekutivy zbaveni. Soudce je navíc možností dvojího postihu postaven do horší situace než např. osoba odsouzená k výkonu trestu odnětí svobody.

Důvodová zpráva k části první bodu 19 a části šesté bodu 1 zákona č. 314/2008 Sb., které zrušily odst. 2 a 3 ustanovení § 90 zákona o soudech a soudcích a ustanovení § 9a přestupkového zákona neexistuje a soudu žádné racionální důvody takového dílčího a (v rámci srovnání mezi jednotlivými ústavními činiteli) diskriminačního derogačního zásahu

nejsou známy. Důvody zakotvení práva soudce požádat o projednání přestupku v kárném řízení (ačkoliv toto ustanovení se do zákona dostalo též poslaneckým pozměňovacím návrhem bez bližšího zdůvodnění) jsou přitom poměrně zřejmé. V situaci demokratického právního státu, který je pojmově založen na dělbě státní moci, představovalo legitimní opatření, které preventivně bránilo neoprávněné ingerenci moci výkonné do moci soudní. Soudce mohl využít v případě, kdy se obával zneužití přestupkového řízení, svého práva podle § 9a přestupkového zákona a požádat, aby jeho údajné přestupkové jednání bylo projednáno nestranným a nezávislým soudním orgánem namísto orgánu správního, který by mohl být předmětem politické manipulace. Institut žádosti o předání přestupkové věci do kárného řízení přitom umožňuje také omezit rizika vystavení soudce mnohdy i šikanózním návrhům v přestupkových věcech (za takový soud ovšem nepovažuje návrh žalobce v nyní projednávané věci), kdy členové kárných senátů mají i lepší podmínky, znalosti a zkušenosti pro posouzení věci, zejména má-li se jednat o skutky, ke kterým mělo dojít v průběhu soudního jednání.

NSS se k otázce nezávislosti soudnictví a dělby moci vyjádřil v rozsudku ze dne 16. 04. 2009, čj. 5 As 13/2009 – 61 [č. 1855/2009 Sb. NSS] takto: „Soudnictví, jeden ze základních prvků dělby moci, je založeno na základní definici čl. 81 Ústavy, navazuje na čl. 2. odst. 1 Ústavy, který dělbu moci zakládá. Pravomoc soudnictví, autoritativní rozhodování sporů o právo, je svěřena nezávislým soudům. Atribut nezávislosti náleží přitom jednak systému jako celku a jednak každému jednotlivému orgánu, konkrétnímu soudu a je konkretizován až na úroveň jednotlivého soudce (čl. 82 odst. 1 Ústavy). (...) Právo na nezávislého a nestranného soudce je garantováno výslovným zákazem ohrožovat nestrannost soudce (čl. 82 odst. 1 věta druhá Ústavy). Nezávislost soudu i soudce je zároveň základním právem individuálně nárokovatelným. Stát z hlediska Ústavy je povinen budovat justici na principu nezávislosti a jedinec je oprávněn nárokovat soudnictví s takovou kvalitou. Nezávislost je natolik důležitá, že je jí poskytnuta zvláštní ochrana, je nepostradatelným předpokladem pro spravedlivé rozhodování. Maxima nezávislosti je v ústavním textu často opakována (čl. 81, čl. 82 odst. 1 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny). (...) Pojem soudcovské nezávislosti je třeba vykládat, s přihlédnutím k výše uvedenému, širěji než je tomu u ostatních státních orgánů. Nejde zde pouze o nezávislost každého soudce v rámci soudní soustavy, patří sem i nezávislost soudce na ostatních státních orgánech, institut zákonného soudce, nemožnost zasahování do soudního řízení a závaznost, vynutitelnost a nezměnitelnost soudního rozhodnutí. Nezávislost se projevuje mimo jiné především v tom, že ve vztahu k soudům není žádný jiný státní orgán v postavení nadřízeném. Právě neexistence vztahů nadřízenosti a podřízenosti je pro soudní moc charakteristická. S nezávislostí soudní moci je úzce spojena i vlastní odpovědnost a samospráva justice. Soudcovská nezávislost, jež je namířena vně, jako ochrana před vnějšími vlivy na rozhodování, působí i vůči soudci samotnému ve formě odpovědnosti za vlastní rozhodnutí.“

ÚS v nálezu ze dne 18. 6. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 7/02, mimo jiné konstatoval: „Jakkoli tedy ani ve sféře justice neusiluje ani demokratický stát o maximalistické programy, a je proto zcela vzdálen představě soudcovského státu - orgánem státní moci je totiž, jak již bylo konstatováno, i moc zákonodárná i výkonná, a proto tato státní moc může být v demokratickém systému funkčně realizována jen při splnění podmínky fungování všech jejích orgánů - je na druhé straně povinen vytvářet institucionální předpoklady pro to, co, pokud jde o justici, platí jako specifické a nepodmíněné, totiž konstituování a etablování reálné nezávislosti soudů, jako - pro stabilizaci nejen jejich pozice, ale i celého demokratického systému, ve vztahu k legislativě a exekutivě - významného státotvorného, současně však i

polemického, prvku. (...) Princip nezávislosti soudu má tedy v tomto směru, jak již uvedeno, nepodmíněnou povahu vylučující možnost ingerence výkoné moci.“

Jakkoliv lze snad akceptovat chybějící korektiv § 9a přestupkového zákona u obecné přestupkové agendy, postih soudce v přestupkovém řízení za jednání, které je v úzké souvislosti s rozhodovací činností soudu a průběhem soudního řízení, bez možnosti odklonu do kárného řízení se krajskému soudu jeví být již ústavně neakceptovatelný. Proto z důvodu zamezení rizika nepřipustných zásahů moci exekutivní do samotného jádra výkonu soudní moci se soud přiklání k závěru, že po derogaci provedené zákonem č. 314/2008 Sb. je nutno právní úpravu zákona o soudech a soudcích a přestupkového zákona ústavně konformně vykládat tak, že v přestupkovém řízení lze projednávat pouze takové skutky soudce, které nemají úzký vztah k výkonu soudní moci. V případech, které se takto úzkým vztahem vyznačují (jako je tomu v nyní zkoumané věci) ustanovení zákona o soudech a soudcích, popř. procesních předpisů, představují právní úpravu speciální, jež má vůči ustanovením přestupkového zákona přednost. Zatímco tedy urážlivé jednání soudce vůči jiné osobě (byť i účastníkovi řízení) na vesnické zábavě může být projednáváno jak v řízení přestupkovém, tak eventuelně i v řízení kárném, postih za případné urážlivé chování soudce v průběhu soudního jednání, musí být plně vystižen odpovědností disciplinární. Přestupkové řízení v takovém případě nepřichází do úvahy. V tomto směru tedy soud potvrzuje závěr správních orgánů obou stupňů.

K námitkám žalobce, že obviněný soudce je tak v podstatě beztrestný a že je zasahováno do práva žalobce na spravedlivý proces, jestliže nemá možnost se proti takovému útoku bránit, soud uvádí, že je obecnou zásadou trestního práva (včetně trestního práva správního), že právo potrestat pachatele závadového skutku a jemu odpovídající povinnost pachatele podrobit se uloženému trestu je vztahem veřejnoprávním, vztahem mezi státem a pachatelem. Moderní právní stát samozřejmě usiluje o to, aby v sankčním řízení byla maximálním způsobem zohledněna práva osoby skutkem postižené. Možnost uplatnit v sankčním řízení nárok na náhradu způsobené škody, možnost mít postavení účastníka řízení stejně jako ochota státu respektovat zánik konfliktního vztahu mezi pachatelem a obviněným institutem narovnání v trestním řízení však nic nemění na tom, že nelze dovozovat existenci práva poškozeného, natožpak kohokoliv jiného vyjma samotného státu, na potrestání pachatele.

Ustanovení § 81 odst. 4 přestupkového zákona umožňující navrhovateli (kterým může být jen poškozený) dosáhnout přezkoumání výroku o vině obviněného, je v tomto ohledu v českém právním řádu ustanovením zcela ojedinělým. Za situace, kdy výslovné ustanovení zákona dává navrhovateli procesní oprávnění napadat rozhodnutí i v otázce viny, nelze zřejmě v této otázce odmítat ani právo navrhovatele žádat, aby byla tato otázka k jeho návrhu přezkoumána i u správních soudů. Zároveň však nelze dovozovat hmotné subjektivní právo navrhovatele na potrestání pachatele. Pozice navrhovatele v soudním řízení správním se tak podobá spíše pozici ekologických občanských sdružení, která též nejsou nositeli hmotného subjektivního práva na příznivé životní prostředí, avšak mohou ve smyslu ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s. správní rozhodnutí napadat z důvodu porušení svých procesních práv, jestliže to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

V tomto směru soud sdílí závěry učiněné v rozsudku NSS ze dne 13. 8. 2009, čj. 9 As 57/2008 – 35 [č. 1949/2009 Sb. NSS] jen zčásti. Jestliže totiž NSS opakovaně uvádí, že

(v daném případě) rozhodnutí o odložení věci je rozhodnutím, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti navrhovatele a že nelze konstatovat, že jím není zasaženo do práv navrhovatele, nikde neuvádí, jaká hmotná subjektivní práva navrhovatele mají být dotčena, resp. v jakém směru je zasažena jeho právní sféra. NSS činí pouze závěr, že: „*Pokud tedy zákon svěřuje určitým osobám v případě zákonem stanovených jednání výhradní právo vyvolat svým návrhem řízení o přestupku a tyto osoby tohoto práva využijí, pak je dle názoru Nejvyššího správního soudu toto právo spojeno s možností nechat prověřit úkony správního orgánu, které v řízení následně učiní.*“ O jiná práva než práva procesní povahy zde tudíž nejde.

Krajský soud v této souvislosti zastává názor, že návrhové oprávnění poškozeného v případech uvedených v ustanovení § 68 odst. 1 přestupkového zákona je projevem skutečnosti, že zájem státu na trestání uvedených správních deliktů je minimální (§ 49 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona) nebo faktu, že v případě konfliktu mezi zájmem státu na stíhání pachatele a zájmu poškozeného, který má blízký vztah k pachateli a jenž se může cítit v důsledku potrestání pachatele nepřímo (fakticky) také postižen, je dána přednost zájmům poškozeného (srov. obdobnou situaci v trestním řízení – Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl, 4. vydání, C.H.Beck 2002, str. 1048). V případě přestupku ublížení na cti je tak ponecháno na poškozeném, jestli bude stíhání daného skutku iniciovat. Neučiní-li tak, budou státní orgány věnovat svůj čas jiným, závažnějším případům. Návrhové oprávnění poškozeného však neznamená, že by měl na potrestání pachatele subjektivní právo či nárok, že by si jej mohl na správních orgánech vynucovat. Takový závěr by byl totiž absurdní, srovná-li se situace žalobce např. se situací osoby, která je poškozena přestupkem proti majetku podle § 50 přestupkového zákona, která přitom není osobou blízkou pachatele. Je také vůbec absurdní představa, že zatímco příbuzný v případech přestupků proti majetku si může vynucovat potrestání pachatele, osoba bez vztahu k pachateli nemůže. To jen naznačuje, že smysl návrhového oprávnění je přesně opačný – jde o poskytnutí výlučného práva poškozenému, zabránit potrestání pachatele v případech, kde to není vhodné či nutné.

Pokud se žalobce dovolává judikatury ÚS, konkrétně nálezu sp. zn. I. ÚS 310/05, který z judikatury ESLP dovodil, že do osobnostních práv lze zasáhnout i výkonem soudcovské činnosti (v daném případě odůvodněním soudního rozhodnutí), je třeba mu připomenout, že z tohoto rozhodnutí ani v nejmenším nevyplývá, že by prostředkem ochrany v takovém případě mělo být přestupkové řízení. Naopak za takový prostředek je výslovně označeno podání žaloby proti státu na náhradu nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnosti fyzické osoby podle ustanovení § 11 občanského zákoníku. Žalobci nelze upřít právo na náhradu případně utrpěné újmy, tj. právo na reparaci. Právo na potrestání pachatele, tj. právo na represivní opatření, mu však v žádném případě nepřísluší, ať už pachatelem přestupku má být soudce nebo libovolná jiná osoba.

Žalobci v pozici poškozeného náleží právo upozornit příslušné orgány na porušení povinností soudce prostřednictvím institutu stížnosti (§ 164 a násl. zákona o soudech a soudcích). Zavedení kárného řízení proti soudci však v jeho dispozici není. V tomto smyslu se jeho situace nijak neliší od oprávnění oznamovatele trestného činu. V případě nesouhlasu s vyřízením stížnosti se přitom může podle ustanovení § 174 odst. 1 písm. a) zákona o soudech a soudcích obrátit se stížností i na Ministerstvo spravedlnosti, tj. na jiný než soudní orgán. I v případě, kdy by z důvodu falešné kolegiality nebyla ochota k řešení deliktního jednání soudce ze strany vedení soudu, může být v souvislosti s následnou stížností

iniciováno kárné řízení ze strany ministra spravedlnosti. Žalobce se také může obrátit s podnětem na prezidenta republiky, který má též možnost podat kárnou žalobu (srov. § 8 odst. 2 písm. a) a b) kárného zákona). Přehlížení kárných poklesků soudců předsedou, popř. pověřenými místopředsedy soudů může přitom vést i k zahájení kárného řízení proti nim samotným. Nelze tak ani hovořit o beztrestnosti obviněného soudce.

Za tohoto stavu proto již není nutné se blíže věnovat námitce žalobce stran nesprávného vyhodnocení závažnosti jednání obviněného soudce v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Tato otázka byla uvedena pouze jako podpůrný argument, který však není třeba zkoumat, jestliže primární argument, na němž správní orgány založily svá rozhodnutí, obstál.

Soud proto žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který byl ve věci úspěšný, pak žádné náklady v řízení nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu (§ 102 a násl. s. ř. s). Kasační stížnost se podává u Krajského soudu v Praze ve lhůtě do dvou týdnů po doručení tohoto rozsudku. Stěžovatel musí být zastoupen advokátem. Jiné opravné prostředky nejsou přípustné.

V Praze dne 25. května 2011

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu

Rozsudek byl vyhlášen dne 25. 5. 2011 [§ 49 odst. 11 a § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní].

Za správnost vyhotovení: Nešporová